

Podpora prevence závažných havárií

 06.04.2016

major accident prevention Support

Irena Maclová¹, Martina Pražáková¹

¹Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Jeruzalémská 1283/9, 116 52 Praha 1 - Nové Město,
maclova@vubp-praha.cz; prazakova@vubp-praha.cz

závažné havárie

prevence závažných havárií

informační zdroje

informační systémy

Abstrakt

Článek představuje integrovaný informační a znalostní systém, tzv. MAPIS, soustřeďující informace k problematice prevence závažných havárií a k oblasti rizik v pracovním prostředí, tedy rizik, která mohou mít vliv na spolehlivost a chybování lidského činitele. Systém rovněž poskytuje podporu procesu posuzování bezpečnostní dokumentace zpracované pro objekty ve smyslu zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií a umožňuje další práci s daty.

Klíčová slova: informační systém, závažné havárie, prevence havárií

Abstract

The article presents the Integrated Information and Knowledge System, so-called MAPIS, which collects information of major accidents prevention and information related to risks in the work environment and working condition. These risks may affect the human factor. The system also provides support for the process of the safety documentation assessing of establishment under the Act 224/2015 of the Code and allows other date processing.

Keywords: Information System, Major Accident, Accident Prevention

Integrovaný informační a znalostní systém prevence závažných havárií - MAPIS

MAPIS - Major Accident Prevention Information System - je dlouho očekávaný systém v předávání informací pro oblast prevence závažných havárií a oblast prevence rizik v pracovních systémech. Tento informační systém je jedním z výstupů projektu Centrum prevence a omezování rizik závažných havárií řešeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v.v.i., který byl podpořen z Operačního programu Životní prostředí. Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., mj. plní i funkci odborného pracoviště pro prevenci závažných havárií (OPPZH). Toto pracoviště se zabývá, vedle poradenské činnosti a odborné přípravy pracovníků státní správy, posuzováním bezpečnostní dokumentace zpracované pro objekty, ve kterých je umístěna (vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována) některá vybraná nebezpečná látka dle zákona 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými

nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi (dříve zákona č. 59/2006 Sb.).

Představovaný informační systém si klade za cíl především soustředit informace k problematice prevence závažných havárií, jako jsou legislativní, metodické, doporučené a jiné odborné materiály a další relevantní zdroje. Rovněž poskytuje informace z oblasti úzce svázané s prevencí závažných havárií, a to z oblasti rizik v pracovním prostředí, která mohou mít vliv na spolehlivost a chybění lidského činitele. MAPIS je integrovaný informační a znalostní systém přístupný všem subjektům zapojeným do systému prevence závažných havárií v ČR, které hledají informace z oblasti rizik, prevence a omezování environmentálních rizik, ale i z pracovního prostředí, bezpečnosti provozu průmyslových i neprůmyslových technologií a oblasti vzdělávání. Je určen např.:

- provozovatelům rizikových technologií,
- orgánům státní správy,
- posuzovatelům a zpracovatelům bezpečnostní dokumentace dle zákona č. 224/2015 Sb.,
- veřejnosti.

MAPIS dále poskytuje podporu procesu posuzování bezpečnostní dokumentace zpracované pro objekty ve smyslu zákona o prevenci závažných havárií. Sjednocuje například způsoby práce jednotlivých skupin a subjektů zapojených do tohoto procesu a zavádí jednotnou formu příslušných výstupů.

Informační a znalostní systém MAPIS umožňuje uživatelům interaktivní přístup k jednotlivým modulům a informacím na různých úrovních podle přístupových rolí. Je vhodným způsobem strukturován, aby umožňoval:

- podporu spolupráce a výměny informací mezi subjekty v rámci posuzování bezpečnostní dokumentace,
- sledování stavu posuzování bezpečnostní dokumentace,
- prostorové provázání specifických tematických informací do mapy,
- zabezpečení a oddělení přístupu k datům podle specifických potřeb a požadavků uživatelů.

Přístupové role přiděluje po přihlášení do systému správce systému.

Systém MAPIS je tvořen pěti provázanými moduly, které jsou pro přehlednost barevně odlišeny. Popis modulů, uživatelské role, vkládání dat a způsob práce s jednotlivými moduly je popsán v nápovědě jednotlivých modulů.

Jedná se o tyto moduly:

➤ **Oborový portál prevence závažných havárií** (oranžový)

Tento systémový modul představuje veřejný informační zdroj, jehož funkcí je shromažďování relevantních informací k problematice prevence závažných havárií.

➤ **Prevence rizik pracovních systémů** (modrý)

Informace k problematice prevence rizik soustředěné v tomto modulu jsou určeny všem kategoriím osob provádějícím nebo řídícím jakoukoliv profesionálně pracovní činnost, která může znamenat riziko vzniku závažné havárie. Informace z modulu mohou přispět jak k rozvoji osvěty a lepší informovanosti o významu optimálních a bezpečných pracovních podmínek a postupů s pozitivním vlivem jak na spolehlivost a chybění pracovníků, tak ke zvyšování efektivity a kvality práce, a tím i kvality života.

➤ **Hodnocení řízení rizik** (červený)

➤ Modul je určen pro provozovatele objektů podle zákona č. 224/2015 Sb., ale využití nalezne i v dalších průmyslových podnicích. Obsahuje různé aplikace, vytvářející podporu pro zvyšování bezpečnosti provozu zařízení a technologických celků, zlepšování kultury bezpečnosti v podniku a zvyšování spolehlivosti lidského činitele. Použité nástroje umožňují provádět např. dílčí analýzy rizik a vyhodnocovat klíčové faktory ovlivňující spolehlivost lidského činitele na pracovištích. Modul obsahuje také návody a postupy pro monitoring vybraných faktorů ovlivňujících spolehlivost lidského činitele a determinant úrovně kultury bezpečnosti, aplikaci určenou pro analýzu možných chyb lidského činitele, nástroje pro vyšetřování příčin závažných havárií, provozních nehod a skoronehod, a konečně psychodiagnostickou baterii určenou k zjišťování způsobilosti pro výkon práce v rizikových provozech.

➤ **Registr objektů a bezpečnostní dokumentace** (fialový)

Modul je zaměřen na podporu procesu posuzování bezpečnostních dokumentů zpracovaných ve smyslu zákona o prevenci závažných havárií. Tento systémový modul představuje veřejný informační zdroj. Klade si za cíl shromažďovat a soustřeďovat relevantní informace k problematice prevence závažných havárií, jako jsou legislativní, metodické, doporučené a jiné odborné materiály, a další relevantní zdroje.

➤ **Databáze nežádoucích událostí** (zelený)

Jedná se o databázový systém obsahující dostupné informace o proběhlých nežádoucích událostech v průmyslu a jejich analýzy i informace o pracovních úrazech, včetně dalších údajů z oblasti pracovní úrazovosti.

Záměrem celého systému MAPIS bylo vytvořit kvalitní platformu, zajišťující plynulejší přechod k naplnění požadavků směrnice SEVESO III transponované do nového zákona o prevenci závažných havárií, ale i poskytující moderní přístupy v této oblasti. Věříme, že usnadní pochopení nových povinností provozovatelů, napomůže dotčeným orgánům veřejné správy, zkvalitní komunikaci a spolupráci všech zapojených subjektů, a tím přispěje ke zkvalitnění celého systému prevence závažných havárií v ČR. Přejme si, aby integrovaný informační a znalostní systém MAPIS napomohl ke zvýšení úrovně průmyslové bezpečnosti i ochrany zdraví, životů lidí a životního prostředí, a v dlouhodobém horizontu pak i ke zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu.

Odkaz na MAPIS, včetně dalších informací, je přístupný na webových stránkách Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v.v.i., www.vubp.cz/mapis.

Další důležité informace naleznete na webových stránkách Ministerstva životního prostředí: www.mzp.cz, které je ústředním správním úřadem na úseku prevence závažných havárií.

Některé metodické a výkladové materiály jsou součástí tohoto speciálního čísla JOSRA PREVENCE ZÁVAŽNÝCH HAVÁRIÍ, vybrané metodické pokyny k zákonu č. 224/2015 Sb. budou postupně v roce 2016 zveřejňovány ve Věstnících MŽP, poté se objeví i na Oborovém portálu prevence závažných havárií.

Vzorová citace

MACLOVÁ, Irena; PRAŽÁKOVÁ, Martina. Podpora prevence závažných havárií. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2016, roč. 9, speciální č. Prevence závažných havárií. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-zavazne-havarie/podpora-pzh.html>>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

[Ing. Martina Pražáková](#)

